

عنوان مقاله:

بررسی هنجار گریزی در مجموعه طفلی به نام شادی (محمد رضا شفیعی کدکنی)

محل انتشار:

نهمین کنفرانس بین المللی مطالعات زبان و ادبیات ملل (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

عاطفه ابراهیمی سرخه دیزج - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان تبریز

احمد گلی - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان تبریز

خلاصه مقاله:

هنجار گریزی یکی از مباحث مطرح شده در نقد صورتگرایی و یکی از موثرترین روشهای آشنایی زدایی در شعر است که میان زبان شعر و زبان روزمره تمایز ایجاد مینماید و در آثار ادبی تمامی دوره ها - چه کهن و چه معاصر - به فراوانی به چشم میخورد. در ادبیات معاصر نیما و پروان او به انحاء گوناگون از هنجار گریزی برای آشنایی زدایی و برجسته سازی شعر خود بهره برده اند. شفیعی کدکنی یکی از پیروان شناخته شده نیماست که در هنجار گریزی نیز از پیرو استاد خود است. این نوشته پژوهشی است درباره شیوه های مختلف هنجار گریزی در مجموعه "طفلی به نام شادی" با هدف پاسخ به این سوال که شفیعی کدکنی در مجموعه مذکور از کدام شگردهای هنجار گریزی بهره برده است. بررسیهای انجام شده نشان میدهد که از میان هشت نوع هنجار گریزی که جفری لیچ آنها را بر شمرده است، هنجار گریزیهای واژگانی، نحوی، آوایی، معنایی و در زمانی یا باستان گرایی بسامد بیشتری داشته اند که زبان شعر این مجموعه را نسبت به زبان روزمره، تشخیص و تمایز بخشیده است. شفیعی کدکنی در مجموعه حاضر، به ابداع واژگان و ترکیبهای جدید دست زده است. هنجار گریزی دستوری، به صورت تقدیم و تاخیر در اجزای کلام و همچنین کاربرد صفت‌های هنری به جای موصوف، نمود یافته است. همچنین کاربرد صورتهای آوایی نارایج در زبان به هنجار گریزی آوایی انجامیده است. در هنجار گریزی معنایی هنجار گریزیهای انجام شده بر محور همنشینی کلام مورد بررسی است. در نهایت هنجار گریزی در زمانی مطرح میشود که به آرکائیسیم یا باستان گرایی معروف است و در اجزای گوناگون کلام از جمله اسم، فعل، حرف و ساخت کلام مورد بررسی قرار میگیرد.

کلمات کلیدی:

هنجار گریزی، آشنایی زدایی، نقد صورتگرایی، برجسته سازی، ادبیات معاصر، زبان هنجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2086101>

